

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 5 Φεβρουαρίου 2014, με την εξής σύνθεση : Ιωάννης Καραβοκύρης, Πρόεδρος, Νικόλαος Αγγελάρας, Φλωρεντία Καλδή, Ιωάννης Σαρμάς, Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Σωτηρία Ντούνη, Ευφροσύνη Κραμποβίτη, Γαρυφαλλιά Καλαμπαλίκη και Ευάγγελος Νταής, Αντιπρόεδροι, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη, Γεώργιος Βοΐλης, Γεωργία Μαραγκού, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ελένη Λυκεσά, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Αργυρώ Λεβέντη, Χριστίνα Ρασσιά, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Μαυρουδή, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας και Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ιωάννα Αντωνογιαννάκη.

Διονύσιος Λασκαράτος, Γενικός Επίτροπος Επικρατείας.

Παρεμβαίνουν υπέρ του εκκαλούντος και κατά του Ελληνικού Δημοσίου:

δ) με το από 27.1.2014 δικόγραφό τους (Α.Β.Δ. 19/2014) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ένωσις Απόστρατων Αξιωματικών Στρατού», «Ένωσις Απόστρατων Αξιωματικών Ναυτικού» και «Ένωσις Απόστρατων Αξιωματικών Αεροπορίας», που εδρεύουν στην Αθήνα (επί των οδών Χαριλάου Τρικούπη 18^Α, Π. Παπαρρηγόπουλου και Π. Π. Γερμανού και Χαλκοκονδύλη 5, αντιστοίχως) και τα οποία, νομίμως εκπροσωπούμενα, παρέστησαν με τον πληρεξούσιο

δικηγόρο τους Θωμά Καρανίσα (ΑΜ/ΔΣΠειραιά 3465), το Συντονιστικό Συμβούλιο των προαναφερόμενων Ενώσεων Απόστρατων Αξιωματικών, που εδρεύει στην Αθήνα (επί των οδών Π. Παπαρρηγόπουλου και Π. Π. Γερμανού) και παρέστη μετά του πληρεξούσιου δικηγόρου του Θωμά Καρανίσα (ΑΜ/ΔΣΠειραιά 3465), ο Σπυρίδων Περβαινάς του Σταύρου, κάτοικος Φιλοθέης Αττικής (οδός Πίνδου 4 – Τ.Κ. 152 37), ο οποίος παρέστη μετά του πληρεξούσιου δικηγόρου του Θωμά Καρανίσα (ΑΜ/ΔΣΠειραιά 3465) και ο Θωμάς Καρανίσας του Σωτηρίου, κάτοικος Νέας Σμύρνης Αττικής (οδός Ευξείνου Πόντου 24-26 – Τ.Κ. 171 24), ο οποίος παρέστη αυτοπροσώπως με την ιδιότητά του ως δικηγόρου (ΑΜ/ΔΣΠειραιά 3465).

Η πιο πάνω έφεση εισάγεται για εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου τούτου μετά την ΦΠΔ/78524/27.11.2013 πράξη της Επιτροπής του άρθρου 108Α του π.δ. 1225/1981.

Με την έφεση αυτή ο εκκαλών επιδιώκει την εξαφάνιση της 0166527/12.12.2012 πράξης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων, καθώς και «κάθε άλλης συναφούς προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παράλειψης της διοίκησης (ΓΛΚ), με τα αυτά αποτελέσματα».

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο του εκκαλούντος, που ζήτησε να γίνει δεκτή η έφεση.

Τους πληρεξούσιους δικηγόρους των παρεμβαινόντων, που ζήτησαν να γίνουν δεκτές οι υπέρ της έφεσης ασκηθείσες παρεμβάσεις τους.

Τους εκπροσώπους του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίοι ζήτησαν να απορριφθούν η έφεση και οι υπέρ αυτής παρεμβάσεις ως νόμο και ουσία αβάσιμες, επιπροσθέτως δε ως προς μεν την παρέμβαση των Ενώσεων Απόστρατων Αξιωματικών ως απαράδεκτη για έλλειψη εννόμου συμφέροντος, ως προς δε την παρέμβαση του Συντονιστικού Συμβουλίου ως απαράδεκτη για έλλειψη ικανότητας διαδικού.

Τον Γενικό Επίτροπο Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 5.2.2014 γνώμη του και πρότεινε ότι δεν είναι νόμιμη η προσβαλλόμενη πράξη και ότι πρέπει να παραπεμφθεί η υπόθεση στο αρμόδιο ΙΙΙ Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την περαιτέρω εκδίκασή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Σωτηρία Ντούνη, που απουσίασε λόγω κωλύματος, τον Πρόεδρο Ιωάννη Καραβοκύρη και τους Αντιπροέδρους Ευφροσύνη Κραμποβίτη και Ευάγγελο Νταή, που αποχώρησαν από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας, καθώς και τη Σύμβουλο Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, που αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

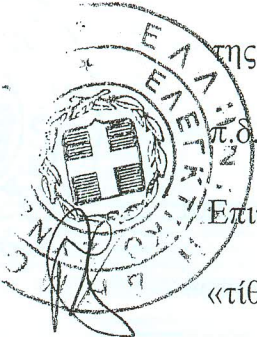
Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου και ήδη Αντιπροέδρου

Χρυσούλας Καραμαδούκη και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Για την άσκηση της υπό κρίση έφεσης καταβλήθηκε το προσήκον παράβολο (βλ. το 2787366, σειράς Α', ειδικό έντυπο γραμματίο του Δημοσίου).

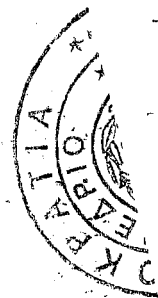
2. Η έφεση αυτή παραδεκτώς εισάγεται για εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου τούτου, μετά την ΦΠΔ/78524/27.11.2013 πράξη της Επιτροπής του άρθρου 108Α «Πρότυπη δίκη – προδικαστικό ερώτημα» του π.δ. 1225/1981, με την οποία έγινε δεκτό το σχετικό αίτημα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο για το λόγο ότι με αυτή «τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος της αναπροσαρμογής (μείωσης) των συντάξεων, βάσει των διατάξεων των ν. 4093/2012 και 4151/2013, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του π.δ. 169/2007, αναδρομικά από 1.8.2012, το οποίο έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων».

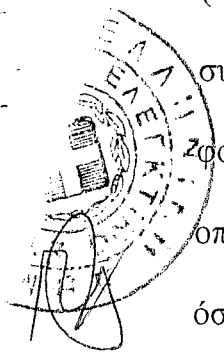
3. Με την υπό κρίση έφεση, ο εκκαλών, στρατιωτικός συνταξιούχος, επιδιώκει παραδεκτώς την ακύρωση της 0166527/12.12.2012 πράξης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων, με την οποία αναπροσαρμόσθηκε η σύνταξή του, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 34 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και με βάση τα μισθολογικά δεδομένα του ν. 4093/2012 αναδρομικά από 1.8.2011. Αντιθέτως, κατά το μέρος που στρέφεται κατά «κάθε άλλης συναφούς προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παράλειψης της διοίκησης (ΓΛΚ), με τα αυτά αποτελέσματα» η ίδια έφεση είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 108Α του π.δ. 1225/1981, που προστέθηκε με το άρθρο 69 του ν. 4055/2012, στη δίκη ενώπιον της Ολομέλειας, όταν εισάγεται προς εκδίκαση ένδικο βοήθημα, που θέτει ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος με συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων, «δικαιούται να παρέμβει κάθε διάδικος

σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ζήτημα αυτό». Επομένως, οι από 23.1.2014, 17.1.2014, 24.1.2014 και από 27.1.2014 παρεμβάσεις, που ασκήθηκαν, αντιστοίχως, υπέρ του εκκαλούντος από τους Βασίλειο Κοντό του Ευσταθίου, Μαρία Αναγνωστοπούλου του Σπυρίδωνος, Νικόλαο Σουπιώνη του Αιμιλίου και Θωμά Καρανίσα του Σωτηρίου, οι οποίοι είναι στρατιωτικοί συνταξιούχοι και έχουν ασκήσει ενώπιον του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου εφέσεις ή εφέσεις-αγωγές (με Α.Β.Δ. 2471/2013, 2579/2013, 1216/2013, 3567/2013 και 816/2013, αντίστοιχα) κατά των πράξεων αναπροσαρμογής, με βάση τις διατάξεις του ν. 4093/2012, της δικής τους σύνταξης, οι οποίες (εφέσεις και εφέσεις-αγωγές) εκκρεμούν και με τις οποίες τίθενται τα ίδια με την υπό κρίση έφεση νομικά ζητήματα, έχουν ασκηθεί παραδεκτώς. Πρέπει όμως να επιστραφεί στην παρεμβαίνουσα Μαρία Αναγνωστοπούλου του Σπυρίδωνος το παράβολο που κατέθεσε για την άσκηση της παρέμβασής της ως μη οφειλόμενο, αφού για την περίπτωση αυτή δεν προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις η καταβολή παραβόλου. Αντίθετα, είναι απορριπτέες ως απαράδεκτες οι παρεμβάσεις των Ενώσεων Απόστρατων Αξιωματικών Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας (ν.π.δ.δ.) και του Συντονιστικού Συμβουλίου των Ενώσεων αυτών, αφού δεν έχουν ασκήσει και δεν θα μπορούσαν, άλλωστε, να ασκήσουν παραδεκτώς, ελλείψει άμεσου εννόμου συμφέροντος, τέτοιου είδους ένδικα μέσα (εφέσεις ή εφέσεις-αγωγές κατά συνταξιοδοτικών πράξεων), πέραν του ότι, όσον αφορά ειδικώς το Συντονιστικό Συμβούλιο, στερείται αυτό νομικής προσωπικότητας και δεν έχει, ως εκ τούτου, την ικανότητα διαδίκου.

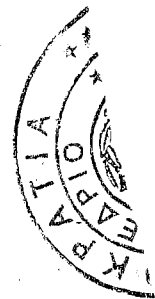

5. Στο άρθρο 34 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007) ορίζεται ότι «1. Ως μισθός με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας που ορίζεται κάθε φορά από τις διατάξεις που ισχύουν και ανήκει στο βαθμό που έφερε και με τον οποίο εμισθοδοτείτο ο στρατιωτικός κατά την έξοδό του από την υπηρεσία. Για όσους κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία παίρνουν μισθό που ανήκει σε ανώτερο βαθμό από αυτόν που κατέχουν, η σύνταξη κανονίζεται με βάση τον ανώτερο αυτό μισθό. 2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός ενεργείας του βαθμού με τον οποίο εμισθοδοτείτο κατά την έξοδό του από την υπηρεσία μαζί με την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, καθώς και το επίδομα ειδικών συνθηκών της παρ. Α10 του άρθρου 51 του Ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), και προκειμένου για αξιωματικούς από το βαθμό του ταξιάρχου και άνω, καθώς και των αντίστοιχων και το επίδομα θέσης υψηλής ευθύνης της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 2448/1996 (ΦΕΚ 279 Α'), όπως αυτά ορίζονται κάθε φορά από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις (Για δε τους αξιωματικούς μέχρι του βαθμού του συνταγματάρχη και αντίστοιχους συνυπολογίζεται από 1.1.2003 στις συντάξιμες αποδοχές τους και ποσό 176 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 13 του ν. 3029/2002 και 10 παρ. 4 περ. γ' και 6 του ν. 3075/2002). 3. Οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για το ύψος του βασικού μισθού και του χρονοεπίδοματος των εν ενεργεία στρατιωτικών λαμβάνονται υπόψη και για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από το χρόνο τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας και εφόσον

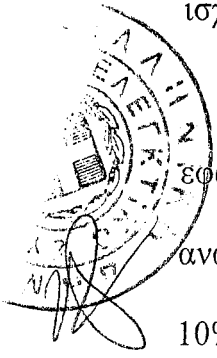
συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών. 4. ... 5. Σε περίπτωση που αυξάνεται ο βασικός μισθός της παραγράφου 2 ή το επίδομα χρόνου υπηρεσίας αυξάνονται ανάλογα και οι συντάξεις, κάθε δε άλλου είδους παροχές που καταβάλλονται στους εν ενεργεία υπαλλήλους ... δεν αποτελούν αύξηση του βασικού αυτού μισθού και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης, εκτός αν αυτό προβλέπεται από ειδική συνταξιοδοτική διάταξη. ...». Από τις ανωτέρω διατάξεις, όπως αυτές έχουν παγίως ερμηνευθεί από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. Ολ. Ελ. Συν. 287/2008, 1476/2006, 30/2003), συνάγεται αφενός μεν ότι η σύνταξη των στρατιωτικών κανονίζεται ή αναπροσαρμόζεται με βάση το μηνιαίο βασικό μισθό του βαθμού τον οποίον έφεραν ή με τον οποίο μισθοδοτούνταν κατά την έξοδό τους από την υπηρεσία και τα επιδόματα που βάσει ειδικής συνταξιοδοτικής διάταξης συνυπολογίζονται στις συντάξιμες αποδοχές τους, αφετέρου δε ότι κάθε νόμιμη μεταβολή (αύξηση ή μείωση) του βασικού μισθού και των επιδομάτων αυτών επηρεάζει αμέσως και αναλόγως και το συντάξιμο μισθό των ήδη συνταξιούχων, ανεξάρτητα από τον χρόνο τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας τους.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ. 2 της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (π.δ. 1225/1981), το Δικαστήριο «εφαρμόζει τον κατά τον χρόνο της εκδόσεως της εκκαλουμένης πράξεως ή αποφάσεως ισχύοντα νόμον». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, που απηχεί την έχουσα έρεισμα και απορρέουσα από το Σύνταγμα (άρθρα 20 παρ. 1, 26 παρ. 1, 95 παρ. 1 και 5) γενική αρχή του διοικητικού δικαίου ότι η νομιμότητα της διοικητικής πράξης κρίνεται με βάση το νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσής της, το Δικαστήριο

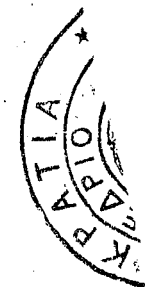
εφαρμόζει και τον τυχόν μεταγενεστέρως εκδοθέντα, αλλά έχοντα αναδρομική ισχύ νόμο.

7. Σε εκτέλεση των μνημονιακών υποχρεώσεων της χώρας μας και κατ' εφαρμογή του ν. 4046/2012 (Μνημόνιο ΙΙ – Α' 28/14.2.2012), με τον οποίο είχε αναληφθεί η υποχρέωση να μειωθούν μέχρι τον Ιούνιο του 2012 κατά μέσο όρο 10% τα ειδικά μισθολόγια του δημόσιου τομέα (βλ. Παράρτημα V_1 Κεφάλαιο με τίτλο "Δημοσιονομική Πολιτική" παρ. 7 και Παράρτημα V_2 Κεφάλαιο 1 με τίτλο "Δημοσιονομική εξυγίανση"), εκδόθηκε ο ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (Α' 222/12.11.2012). Με το άρθρο πρώτο παράγραφος Α του νόμου αυτού εγκρίθηκε το μεσοπρόθεσμο πλαίσιο, ενώ με τις διατάξεις των περιπτώσεων 13-36 της υποπαραγράφου Γ.1 (με τίτλο «ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ») της παραγράφου Γ (με τίτλο «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ») του ίδιου άρθρου μειώθηκαν, σε εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου αυτού πλαισίου, αναδρομικά από 1.8.2012, όλα τα χαρακτηριζόμενα από τον νομοθέτη ως «ειδικά μισθολόγια», βάσει των οποίων αμείβονται διάφορες κατηγορίες λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου (δικαστές, διπλωμάτες, γιατροί, διδακτικό προσωπικό ΑΕΙ και ΤΕΙ, προσωπικό ενόπλων δυνάμεων κ.ά.), επηρεάζοντας αναλόγως και τις συντάξιμες αποδοχές (βασικός μισθός, χρονοεπίδομα και επιδόματα που βάσει ειδικής συνταξιοδοτικής διάταξης συνυπολογίζονται σ' αυτές) όσων από τους

ανωτέρω είχαν ήδη καταστεί συνταξιούχοι. Ειδικότερα, με τις περιπτώσεις 31-33 της ως άνω υποπαραγράφου τροποποιήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003 και μειώθηκαν οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, με τη μείωση του βασικού μισθού του ανθυπολοχαγού και των αντίστοιχων βαθμών, τη μείωση των συντελεστών βάσει των οποίων καθορίζονται οι βασικοί μισθοί των λοιπών βαθμών και τη μείωση των προβλεπόμενων επιδομάτων και αποζημιώσεων. Με το δε άρθρο 4 παρ. 12 περ. α' του ν. 4151/2013 (Α' 103/29.4.2013) προβλέφθηκε ότι οι συντάξεις των προσώπων που υπάγονται στα ειδικά μισθολόγια των παραγράφων 13 έως και 36 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, μεταξύ των οποίων και των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και σωμάτων ασφαλείας, αναπροσαρμόζονται από 1.8.2012 οίκοθεν από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό με εκείνες του π.δ. 169/2007.

8. Στη συνέχεια, με την παρ. 1 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 (Α' 246/15.11.2014), που εκδόθηκε σε συμμόρφωση προς τις 2192-2196/2014 αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ, με τις οποίες είχε κριθεί ότι οι διατάξεις του μισθολογίου των στρατιωτικών που θεσπίστηκαν με το ν. 4093/2012 «αντίκεινται προς την απορρέουσα εμμέσως από τις διατάξεις των άρθρων 45, 23 παρ. 2 και 29 παρ. 9 του Συντάγματος αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχείρισης των στρατιωτικών, καθώς και προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 5 και 25 παρ. 4 του Συντάγματος» (βλ. τη σχετική εισηγητική έκθεση), καταργήθηκαν από τότε

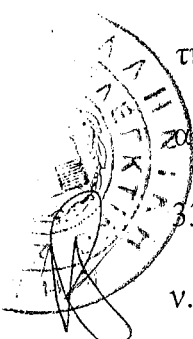

που ίσχυσαν οι διατάξεις των περιπτώσεων 31, 32 και 33 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, που αφορούν τους στρατιωτικούς, ενώ με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου αντικαταστάθηκαν από 1.8.2012 οι διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003 (οι οποίες είχαν αντικατασταθεί με τις ήδη καταργούμενες διατάξεις του ν. 4093/2012) και θεσπίστηκαν νέοι βασικοί μισθοί, νέοι συντελεστές και νέα επιδόματα για τους στρατιωτικούς σε τέτοιο ύψος, ώστε να αναπληρωθούν κατά το ήμισυ οι απώλειες που είχαν επέλθει στις μισθολογικές αυτές παροχές με το ν. 4093/2012. Με την δε παρ. 3 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 δόθηκε εξουσιοδότηση στους αρμόδιους υπουργούς να καθορίσουν, με κοινή απόφασή τους, τον χρόνο και τη διαδικασία καταβολής των αναπροσαρμοσμένων αποδοχών και συντάξεων, καθώς και της διαφοράς αποδοχών και συντάξεων που απορρέει από τις νέες αυτές μισθολογικές διατάξεις για το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως και 31.12.2014. Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης αυτής εκδόθηκε η οικ2/88371/ΔΕΠ/2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 3093/18.11.2014), με την οποία προβλέπεται, πλην άλλων, ότι οι προκύπτουσες διαφορές συντάξεων που αφορούν στο από 1.7.2014 έως 31.12.2014 χρονικό διάστημα θα καταβληθούν στις 22.12.2014 με τη σύνταξη μηνός Ιανουαρίου 2015 (άρθρο 1 παρ. 2), ενώ οι διαφορές σύνταξης που αφορούν στο από 1.8.2012 έως 30.6.2014 χρονικό διάστημα θα καταβληθούν σε 36 μηνιαίες ισόποσες δόσεις, η πρώτη από τις οποίες θα καταβληθεί με τη σύνταξη μηνός Φεβρουαρίου 2015 (άρθρο 2).

9. Στην κρινόμενη υπόθεση, ο εκκαλών, στρατιωτικός συνταξιούχος από το έτος 1996 (πρώην Πλωτάρχης του Λιμενικού Σώματος, η σύνταξη του οποίου κανονίσθηκε με βάση τον μισθό του βαθμού του Αντιπλοίαρχου), ζητεί την ακύρωση της 0166527/12.12.2012 πράξης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων, με την οποία αναπροσαρμόστηκε (μειώθηκε), αναδρομικά από 1.8.2012, η σύνταξή του, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4093/2012 (άρθρο πρώτο παρ. Γ υποπαρ. Γ1 περ. 31 και 32) σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 34 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ.169/2007) και του άρθρου 4 παρ. 12 περ. α' του ν. 4151/2013, ανερχόμενη πλέον στο ποσό των 1.284,11 ευρώ (από 1.416,24 ευρώ που ελάμβανε προηγουμένως, χωρίς τις μειώσεις των συνυπολογιζόμενων στη σύνταξη επιδομάτων που θεσπίστηκαν με τους ν. 3833 και 3845/2010), ήτοι ποσοστό σύνταξης 709/1000 επί συντάξιμων αποδοχών ποσού 1.811,16 ευρώ (που αναλύονται σε βασικό μισθό ποσού 1.033 ευρώ + επίδομα χρόνου υπηρεσίας σε ποσοστό 52% ποσού 537,16 ευρώ + επίδομα νόμων 3029 και 3075/2002 ποσού 176 ευρώ + επίδομα ν. 3408/2005 ποσού 65 ευρώ). Ήδη, με την κρινόμενη έφεση, όπως αυτή αναπτύσσεται με το κατατεθέν στις 4.2.2014 υπόμνημα, αλλά και με τις υπέρ αυτής ασκηθείσες παρεμβάσεις, ο εκκαλών και οι παρεμβαίνοντες προβάλλουν ότι οι ως άνω μισθολογικές διατάξεις του ν. 4093/2012, βάσει των οποίων χώρησε η επίδικη αναπροσαρμογή της σύνταξης του εκκαλούντος, είναι ανίσχυρες ως αντίθετες προς τα άρθρα 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.. Πλην όμως, ενόψει των νεότερων διατάξεων του

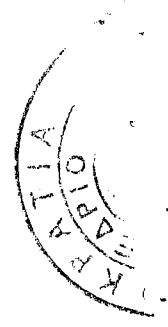

άρθρου 86 του ν. 4307/2014, οι οποίες, αν και μεταγενέστερες του χρόνου έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης αναπροσαρμογής, καταλαμβάνουν, λόγω της αναδρομικότητάς τους, και την επίδικη περίπτωση, η εκκαλούμενη πράξη αποπώλεσε το νόμιμο έρεισμά της, αφού οι διατάξεις των περιπτώσεων 31, 32 και 33 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, κατ' εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε, καταργήθηκαν από τότε που ίσχυσαν. Επομένως, για το λόγο αυτό, που ερευνάται αυτεπαγγέλτως, ως αφορών το νόμο βάσιμο της προσβαλλόμενης πράξης (βλ. άρθρο 49 παρ. 1 και 2 του π.δ. 1225/1981), πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση και οι υπέρ αυτής παραδεκτώς ασκηθείσες παρεμβάσεις και να ακυρωθεί η εκκαλούμενη πράξη.

10. Η Αντιπρόεδρος Ανδρονίκη Θεοδοκάτου και η Σύμβουλος Βασιλική Σοφιανού διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Κατά τις διατάξεις του άρθρου 49 του π.δ. 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Φ.Ε.Κ. Α', 304), με την έφεση η υπόθεση μεταβιβάζεται στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς το νόμιμο της πράξης ή απόφασης κατά το σύνολο, ενώ ως προς το ουσιαστικά βάσιμο αυτής κατά τα όρια που καθορίζονται με την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Το δικαστήριο ακυρώνει, εν όλω ή εν μέρει, ή μεταρρυθμίζει αναλόγως τη νομικώς πλημμελή πράξη, με την επιφύλαξη ότι δεν μπορεί να καταστήσει χειρότερη τη θέση του εκκαλούντος. Τη δε ουσιαστικώς εσφαλμένη πράξη ακυρώνει ή μεταρρυθμίζει εντός των ορίων που καθορίζονται από την έφεση και περαιτέρω κρίνει επί της ουσίας την υπόθεση. Το δικαστήριο εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της εκκαλούμενης πράξης ή απόφασης.

10.1. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι η έφεση που ασκείται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποτελεί προσφυγή ουσίας, το δε αρμόδιο Τμήμα ελέγχει την προσβαλλομένη τόσο κατά το νόμο όσο και κατά την ουσία, ενώ το μεταβιβαστικό αποτέλεσμα οριοθετείται με τους προσβαλλόμενους με την έφεση λόγους καθώς και με τους πρόσθετους λόγους αυτής. Ειδικότερα, σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά πράξης της συνταξιοδοτικής διοίκησης, με την οποία αναπροσαρμόστηκε μειωτικά η σύνταξη του εκκαλούντος, η μεταβίβαση περιλαμβάνει τόσο το αίτημα της ακύρωσης της προσβληθείσας πράξης, όσο και αυτό της επαναφοράς της σύνταξής του στο ποσό που λάμβανε πριν από την επελθούσα μείωση. Ως εκ τούτου, αν ακυρώσει την εκκληθείσα πράξη, το Τμήμα οφείλει να διαλάβει διάταξη σχετική με το ύψος της καταβλητέας σύνταξης του εκκαλούντος. Περαιτέρω, το Τμήμα, προκειμένου να κρίνει την ορθότητα της προσβαλλόμενης πράξης, εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε κατά την έκδοση αυτής και όχι τον ισχύοντα κατά την κατ' έφεση δίκη νεότερο νόμο, εκτός αν με αυτόν ορίζεται διαφορετικά ως προς την αναδρομική έναρξη της ισχύος του και με την προϋπόθεση ότι ο νεότερος νόμος επιτρέπει να ρυθμίζει την επίδικη έννομη σχέση όταν ανάγεται στο παρελθόν. Στην περίπτωση που το Τμήμα κρίνει ότι η μεταγενέστερη ρύθμιση είναι εφαρμοστέα, ερευνά αν η ενώπιόν του αχθείσα διαφορά εμπίπτει εν όλω ή εν μέρει στο ρυθμιστικό πεδίο αυτής, με γνώμονα το έννομο συμφέρον του εκκαλούντος, όπως αυτό προσδιορίζεται με το δικόγραφο της έφεσης. Αν δηλαδή, μέρος μόνο και όχι το σύνολο της επίδικης διαφοράς ρυθμίστηκε με το νεότερο νόμο επωφελώς για το διάδικο, διατηρείται το έννομο συμφέρον του ως προς το λοιπό μη ρυθμισθέν

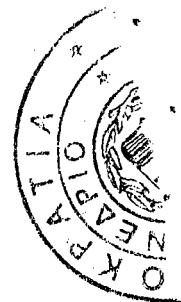

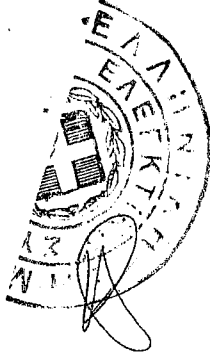

τμήμα που προσέβαλε με την έφεση και το δικαστήριο οφείλει να διαλάβει σχετική κρίση επ' αυτού. Τέλος, από τις προεκτεθείσες διατάξεις του ν. 4055/2012 που αφορούν στην πρότυπη δίκη, προκύπτει ότι η δίκη αυτή σκοπό έχει να χαράσσει σύντομα νομολογιακή γραμμή, να εδραιώσει το ταχύτερο δυνατό την ασφάλεια του δικαίου και να απαλλάξει τον πολίτη από την πολυετή αναμονή. Για την εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού η Ολομέλεια του Δικαστηρίου, ενώπιον της οποίας εισάγεται προς εκδίκαση με τη διαδικασία της πρότυπης δίκης το ένδικο βοήθημα ή μέσο, οφείλει να επιλύσει τα τιθέμενα νομικά ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος με τον πλέον πρόσφορο τρόπο, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη της ίδιας διαδικασίας για νομικό ζήτημα που εμπεριέχεται στον πυρήνα του αρχικώς τεθέντος και δυναμένου να επιλυθεί με την αρχική δίκη νομικού ζητήματος.

10.2. Στην υπό κρίση υπόθεση οι προσφεύγοντες -εκκαλών και παρεμβαίνοντες- στρατιωτικοί συνταξιούχοι, ζήτησαν την ακύρωση των οικείων συνταξιοδοτικών πράξεων, με τις οποίες αναπροσαρμόστηκε μειωτικά η σύνταξή τους με βάση τις διατάξεις των ν. 4093/2012 και 4151/2013, αναδρομικά από 1.8.2012, και την επαναφορά των συνταξιοδοτικών αποδοχών τους στο πριν από τη διενεργηθείσα μείωση ύψος ή και την καταβολή των προκυπτουσών διαφορών σύνταξης (οι ασκήσαντες αγωγική αξίωση). Η ως άνω διαφορά εισήχθη προς εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας με τη διαδικασία της πρότυπης δίκης (άρθρ. 108Α του π.δ. 1225/1981, 69 του ν. 4055/2012), καθόσον κρίθηκε αρμοδίως ότι με αυτή τίθεται νομικό ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος το οποίο έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Ακολούθως, οι

προεκτεθείσες διατάξεις με βάση τις οποίες μειώθηκε η σύνταξη των προσφευγόντων, μετά την κατά δικαιοδοσία εκφερθείσα κρίση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας περί αντισυνταγματικότητάς τους, στο πλαίσιο δίκης που αφορούσε τους εν ενεργεία στρατιωτικούς, καταργήθηκαν από τότε που ίσχυσαν και αντικαταστάθηκαν με αυτές του ν. 4307/2014. Με τις ρυθμίσεις του νεότερου νόμου επήλθε μερική (κατά το ήμισυ) αποκατάσταση των αποδοχών ενεργείας των στρατιωτικών, κατ' επέκταση δε και των συντάξεων αυτών, και με κοινή υπουργική απόφαση ρυθμίστηκε ο χρόνος και η διαδικασία καταβολής των συνταξιοδοτικών διαφορών τους για το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως 31.12.2014 με τις εκεί αναφερόμενες διαφοροποιήσεις. Ο ανωτέρω νόμος, μολονότι δεν ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης των προσβληθεισών με τις εφέσεις πράξεων αναπροσαρμογής ή άσκησης των αγωγών, ενόψει της αναδρομικότητάς του, είναι εφαρμοστέος και στην επίδικη διαφορά, εφόσον αυτή εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του. Δεδομένου, όμως, ότι το αίτημα των προσφευγόντων ήταν η πλήρης αποκατάσταση των συνταξιοδοτικών παροχών τους κατά το μέρος που μειώθηκαν με τις πληττόμενες για αντισυνταγματικότητα διατάξεις του ν. 4093/2012, οι δε επακολουθήσασες ρυθμίσεις δεν οδηγούν στην πλήρη επαναφορά, αλλά στη μερική μόνο επανόρθωση αυτών, η εφαρμογή τους στην προκείμενη περίπτωση δεν συνεπάγεται την απώλεια του νομικού ερείσματος των εκκληθεισών πράξεων-αγωγών, αφού μέρος του αιτήματος παραμένει ενεργό. Η κρίση του Δικαστηρίου περί της εφαρμογής του νεότερου νόμου και μάλιστα στο πλαίσιο της παρούσας πρότυπης δίκης, η οποία διέρχεται ένα μόνο στάδιο ελέγχου προς επίλυση με

ασφάλεια των μείζονος ενδιαφέροντος νομικών ζητημάτων, πρέπει να συνοδεύεται και από το συνεκδοχικό έλεγχο της αντισυνταγματικότητας ή μη των διατάξεων αυτού. Ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νεότερων διατάξεων, που κρίθηκαν εφαρμοστέες, εφόσον με αυτές μερικώς μόνον ήρθησαν οι συνέπειες της επιβληθείσας με τις προγενέστερες διατάξεις μείωσης στις συντάξεις των προσφευγόντων, εφέλκεται από το έννομο συμφέρον των τελευταίων να επιδιώξουν την πλήρη αποκατάσταση των συντάξιμων αποδοχών τους, δεδομένου και ότι αντικείμενο της ανοιγείσας με την έφεση δίκης είναι το ύψος του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος και το Δικαστήριο έχει εξουσία διαμόρφωσης (διάπλασης) του περιεχομένου του, επιπλέον δε οι ενάγοντες και την καταβολή των οφειλόμενων διαφορών σύνταξης. Στο πλαίσιο αυτό το Δικαστήριο όφειλε να επιλύσει το τιθέμενο νομικό ζήτημα προκειμένου και να αποφευχθεί νέα εισροή υποθέσεων με τα ίδια αιτήματα κατά το μη ρυθμιζόμενο μέρος τους.

11. Ακολούθως, πρέπει να επιστραφεί στον εκκαλούντα το κατατεθέν παράβολο έφεσης (άρθρο 73 παρ. 4 του ν. 4129/2013, Α' 52), ενώ το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, απαλλάσσει το εφεσίβλητο Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα του εκκαλούντος (άρθρο 275 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999, σε συνδυασμό με το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε από 4.7.2006 με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006).

Δια ταύτα

Απορρίπτει την από 27.1.2014 παρέμβαση των Ενώσεων Απόστρατων Αξιωματικών Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας και του Συντονιστικού Συμβουλίου των Ενώσεων αυτών.

Δέχεται την έφεση και τις λοιπές υπέρ αυτής ασκηθείσες παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την 0166527/12.12.2012 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου έφεσης στον εκκαλούντα.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου που κατέθεσε η παρεμβαίνουσα Μαρία Αναγνωστοπούλου του Σπυρίδωνος ως μη οφειλόμενου. Και

Απαλλάσσει το εφεσίβλητο Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα του εκκαλούντος.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 26 Νοεμβρίου 2014.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΓΓΕΛΑΡΑΣ

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΑΡΑΜΑΔΟΥΚΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 17 Ιουνίου 2015.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΓΓΕΛΑΡΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

